

Praktisk Europaprocess vårterminen 2025, JU398A

För att studenterna på kursen Praktisk europaprocess (PEP) ska kunna delta i den nordiska rättegångstävlingen om de mänskliga rättigheterna, har lärandeaktiviteterna anpassats till de praktiska momenten att skriva en partsinlaga och att plädера inför en domstol. Studenter som går kursen utan att delta i tävlingen ges en färdighetsträning av en praktiserande jurist som motsvarar den träning som de tävlande studenterna får i en advokatklubb. För att uppfylla kravet på individuell betygsättning och då samma examinationsmoment ska gälla för alla kursdeltagare, examineras uppfyllelsen av lärandemålen genom en salsskrivning och en pläderingsövning som tjänar som muntlig examination.

Våren 2024 tävlade 18 studenter som gick PEP för en av de tre Stockholmsklubbarna i den nordiska rättegångstävlingen, och 14 studenter genomförde kursen utan att delta i tävlingen. Varje lag som tävlar för en Stockholmsklubb består av sex studenter varav tre representerar klaganden och tre representerar svaranden i den nordiska rättegångstävlingen. Studenterna som inte tävlar för en Stockholmsklubb delas in i lag med motsvarande sammansättning och får som nämnts samma träning som de tävlande studenterna. Våren 2024 bestod den muntliga examinationen av ett rättegångsspel i rättegångssalen på SU där såväl tävlande lag som lag med icke tävlande studenter deltog. I mitten av juni 2025 gick den nordiska rättegångstävlingen av stapeln i Oslo, Norge.

Förutom aktiviteterna på kursen och i samband med den nordiska rättegångstävlingen genomfördes en studieresa till Europarådet och Europadomstolen Strasbourg under två dagar.

Kursvärderingen genomfördes i samband med ett seminarium där det fanns möjlighet att ta upp frågor i slutet av kursen vilket förklarar den höga svarsfrekvensen (28 av 32 studenter). Som framgår av kursvärderingen är flertalet respondenter nöjda med lärandeaktiviteterna. Eftersom arbetet med händelseförloppet och färdighetsträningen är i fokus på kursen ifrågasatt ibland närvarokrav på gemensamma föreläsningar och seminarier. Naturligtvis utgör dock teoretiska studier i Europakonventionssystemet en central del av kursen och närvaro på akademiska lärandeaktiviteter krävs för att få universitetspoäng. Vissa studenter uppskattar också att få en djupare förståelse för konventionssystemet. Våren 2025 hade lärandeaktiviteterna förlagts kring den period som studenterna arbetar med författandet av en partsinlaga vilket gjorde att de blev många föreläsningar och seminarier under den första veckan och efter vecka sex på kursen. Vi har tagit till oss synpunkten att såväl lärandeaktiviteter som studiebesök hos exempelvis Centrum för rättvisa och Justitiekanslern kan förläggas till tiden då inlagan skrivs.

Studenterna som inte tävlade för en advokatklubb framförde i början av kursen att de inte fick samma färdighetsträning som tävlande studenter tillhandahölls i respektive advokatklubb. I takt med att de under senare delen av kursen fick ökat stöd av den praktiserande juristen som anlitats som lärare på kursen, vändes dock misstron i ökad optimism. Som framgick av examinationsmomenten fick studenterna med intern färdighetsträning minst lika starkt stöd som studenterna som fick färdighetsträning i en advokatklubb. Eftersom studenter som inte tävlade för en advokatklubb ibland presterade bättre än tävlande studenter under den muntliga examinationen framförde några tävlande studenter uppfattningen att formatet för rättegångsspelet missgynnade

dem. Även om examinationssituationen i någon mån skiljer sig från pläderingarna i samband med den nordiska rättegångstävlingen måste dock denna kritik analyseras lite närmare. Eftersom visad kunskap är ett viktigt moment vid examinationen, är en central skillnad mellan examinationen och pläderingarna i rättegångstävlingen att domarna som är examinatore till skillnad från domarna i rättegångstävlingen ställer flera kunskapsfrågor. Vår förhoppning är att inte det anses vara till fördel för icke tävlande studenter. Inför kursen VT26 kommer formatet för den muntliga examinationen att ses över. Även om studenterna som inte tävlar för en advokatklubb ska ges tillfälle att visa sina färdigheter vid ett rättegångsspel och det muntliga examinationsmomentet ska vara detsamma för alla studenter på kursen, kan rättegångsspelets format anpassas i någon mån. Kursen examinerades även genom en salsskrivning som baserades dels på förståelse av konventionssystemet, och dels på frågeställningar som var centrala i årets händelseförlopp. Överlag verkar denna examinationsform tas emot väl av studentgrupperna.

När det gäller studieresan till Strasbourg var en övervägande del av studenterna mycket positiva. Att få träffa Sveriges domare och rättssekreterare i Europadomstolen på plats är få förunnat, och fler studenter uttryckte spontant att studieresan var ett minne för livet. Några studenter menade att programmet med två dagars resor och aktiviteter var intensivt. Andra menade att redan en övernattnings var dyrt trots att resan sponsrades till 2/3. Överlag är dock intrycket att studieresan var mycket uppskattad och vi överväger att behålla momentet på kursen även om möjligheten till ökad sponsring är en viktig aspekt.

PEP ger studenterna en unik träning i det praktiska arbetet som jurist i ett mål inför Europadomstolen. Kunskaperna förbereder studenten för att även kunna utveckla en argumentation baserad på mänskliga rättigheter inför nationella domstolar och myndigheter. I synnerhet de som deltar i rättegångstävlingen får en direkt kontakt med advokatbyråer och människorättsjurister. Under tävlingsdagarna pläderar lagen inför domare från de nordiska ländernas högsta domstolar och från Europadomstolen. Visst är kraven höga, men om du frågar en student som deltagit i tävlingen får du ett positivt svar!

Se bilagd kursrapport.

Claes Granmar

Vi har nu en tydligare uppdelning av teoretiska och praktiska moment på kursen och vi har en väl strukturerad Athena sida. Tävlingens amanuens och kursadministratören har utarbetat en tydligare ansvarsfördelning och bättre rutiner. Vi har anpassat föreläsningarna och seminarierna bättre till händelseförloppet för att göra sambandet mellan de teoretiska och praktiska lärandeaktiviteterna ännu mer tydliga. Vi har infört ett kursvärderingsseminarium där synpunkter fritt kan diskuteras. Därmed har vi bra kursvärderingar.

Att känna på hur det är att arbeta som ombud för en klient eller för staten är mycket uppskattat bland studenterna. Trots skrivningar i styrdokument om ökade praktiska och internationella inslag på juristutbildningen är PEP den enda kursen på juristprogrammet där studenterna faktiskt får erfarenhet av praktiskt arbete med internationella rättskällor. För de studenter som deltar i den nordiska rättegångstävlingen är det skarpt läge då laget pläderar inför justitieråd och domar i Europadomstolen vilket till och med är få yrkesverksamma jurister förunnat. Kursen styrkor är alltså uppenbara. För att förstå upplevelsen av att delta i den nordiska rättegångstävlingen och möjligheterna som tävlingen ger, hänvisas till samtal med kursdeltagare.

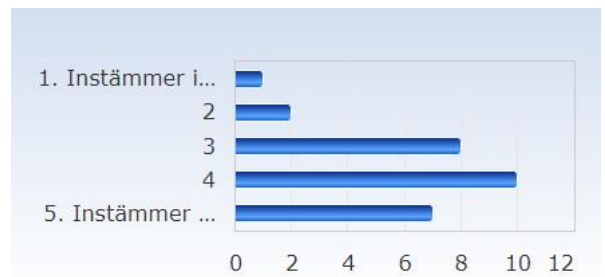
Som lärare är det glädjande att se hur studenter utvecklar teoretiska kunskaper och praktiska färdigheter i så hög grad på kursen. Med hjälp av ledande människorättsjurister blir studenten på bara tio veckor en expert på Europakonventionssystemet. Eftersom kursen genomförs i tävlingsform och i nära samarbetet med praktiserande människorättsexperten skapas ett stort engagemang. Lärandeformatet har visat sig vara mycket lyckat.

Praktisk Europaprocess VT25

Antal svar: 29

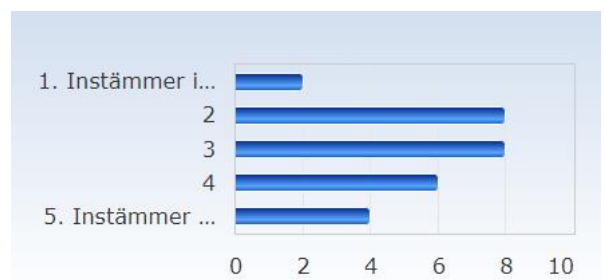
1. Överlag är jag nöjd med kursen.

Överlag är jag nöjd med kursen.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	1 (3,6%)
2	2 (7,1%)
3	8 (28,6%)
4	10 (35,7%)
5. Instämmer helt	7 (25,0%)
Summa	28 (100,0%)

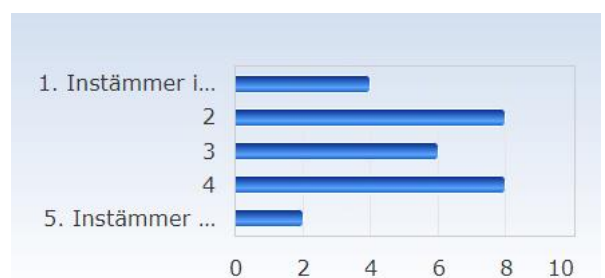
2. Kursens ämnesinnehåll var relevant för att jag skulle uppnå de förväntade studieresultaten.

Kursens ämnesinnehåll var relevant för att jag skulle uppnå de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	2 (7,1%)
2	8 (28,6%)
3	8 (28,6%)
4	6 (21,4%)
5. Instämmer helt	4 (14,3%)
Summa	28 (100,0%)

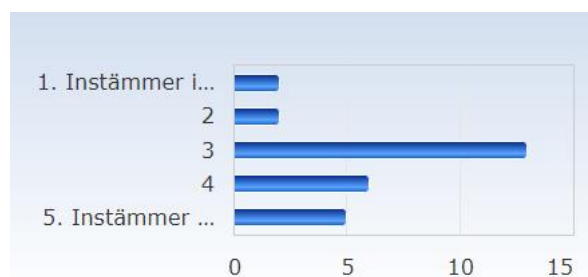
3. Undervisningen gav mig goda förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten.

Undervisningen gav mig goda förutsättningar att uppnå de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	4 (14,3%)
2	8 (28,6%)
3	6 (21,4%)
4	8 (28,6%)
5. Instämmer helt	2 (7,1%)
Summa	28 (100,0%)

4. Examinationen/erna prövade hur väl jag uppnått de förväntade studieresultaten.

Examinationen/erna prövade hur väl jag uppnått de förväntade studieresultaten.	Antal svar
1. Instämmer inte alls	2 (7,1%)
2	2 (7,1%)
3	13 (46,4%)
4	6 (21,4%)
5. Instämmer helt	5 (17,9%)
Summa	28 (100,0%)

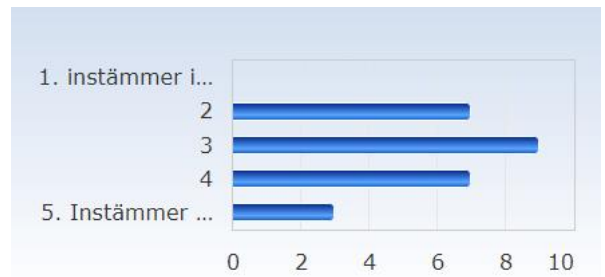
5. I genomsnitt har jag per vecka lagt ner ungefär följande antal timmar på kursen, sammanlagd tid inklusive självstudier.

I genomsnitt har jag per vecka lagt ner ungefär följande antal timmar på kursen, sammanlagd tid inklusive självstudier.	Antal svar
12 - 19	1 (3,7%)
20 - 27	6 (22,2%)
28 - 35	2 (7,4%)
36 - 43	4 (14,8%)
44 - 51	1 (3,7%)
52 - 59	0 (0,0%)
60 - 67	3 (11,1%)
68 - 75	4 (14,8%)
76 - 83	3 (11,1%)
84 - 91	3 (11,1%)
Summa	27 (100,0%)

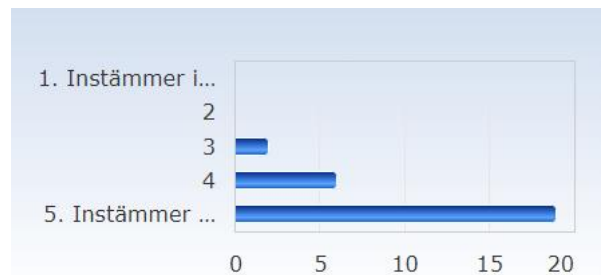
8. Kursens målsättning var tydligt kommunicerad

Kursens målsättning var tydligt kommunicerad	Antal svar
1. instämmer inte alls	0 (0,0%)
2	7 (26,9%)
3	9 (34,6%)
4	7 (26,9%)
5. Instämmer helt	3 (11,5%)
Summa	26 (100,0%)

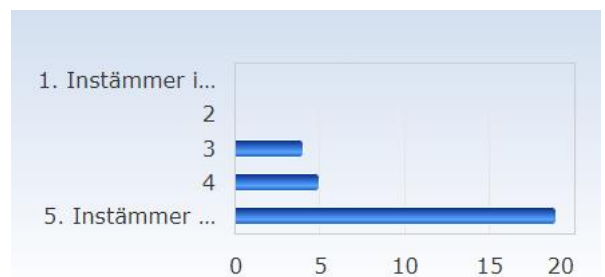
9. Kursen fördjupade min kunskap om EKMR-systemet

Kursen fördjupade min kunskap om EKMR-systemet	Antal svar
1. Instämmer inte alls	0 (0,0%)
2	0 (0,0%)
3	2 (7,4%)
4	6 (22,2%)
5. Instämmer helt	19 (70,4%)
Summa	27 (100,0%)

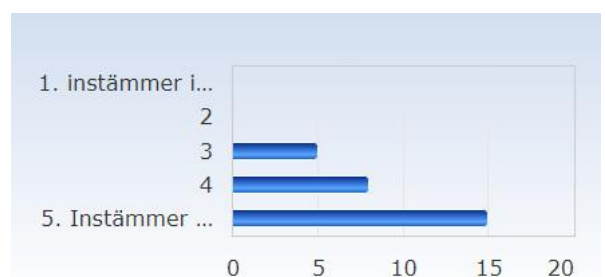
10. Kursen fördjupade min kunskap inom de områden som berör händelseförloppet

Kursen fördjupade min kunskap inom de områden som berör händelseförloppet	Antal svar
1. Instämmer inte alls	0 (0,0%)
2	0 (0,0%)
3	4 (14,3%)
4	5 (17,9%)
5. Instämmer helt	19 (67,9%)
Summa	28 (100,0%)

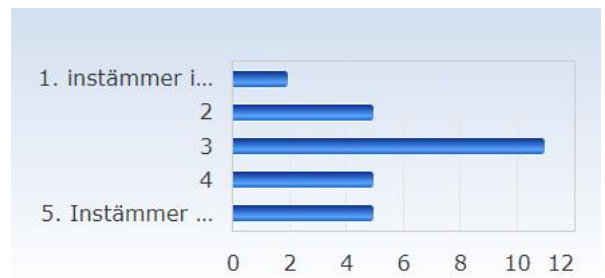
11. Kursen förbättrade min förmåga att självständigt identifierafrågeställning och lösa komplexa juridiska problem

Kursen förbättrade min förmåga att självständigt identifierafrågeställning och lösa komplexa juridiska problem	Antal svar
1. instämmer inte alls	0 (0,0%)
2	0 (0,0%)
3	5 (17,9%)
4	8 (28,6%)
5. Instämmer helt	15 (53,6%)
Summa	28 (100,0%)

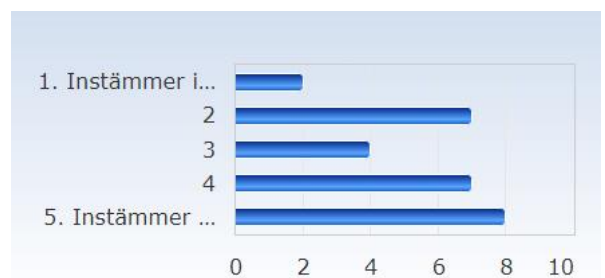
12. Kursen innehöll en bra avvägning mellan föreläsningar, seminarier och träning i klubben/med Alexander.

Kursen innehöll en bra avvägning mellan föreläsningar, seminarier och träning i klubben/med Alexander.	Antal svar
1. instämmer inte alls	2 (7,1%)
2	5 (17,9%)
3	11 (39,3%)
4	5 (17,9%)
5. Instämmer helt	5 (17,9%)
Summa	28 (100,0%)

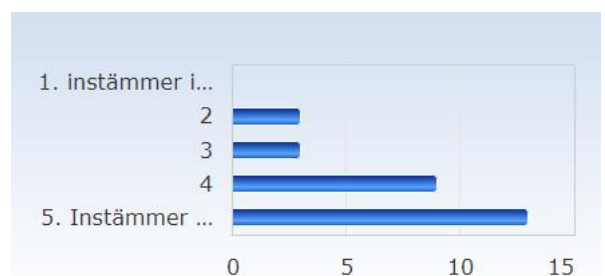
13. Föreläsningsserien bidrog till mitt lärande

Föreläsningsserien bidrog till mitt lärande	Antal svar
1. Instämmer inte alls	2 (7,1%)
2	7 (25,0%)
3	4 (14,3%)
4	7 (25,0%)
5. Instämmer helt	8 (28,6%)
Summa	28 (100,0%)

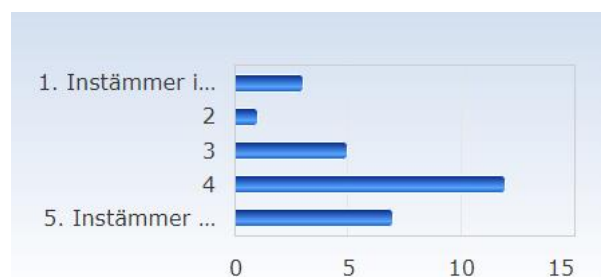
14. Kursen möjliggjorde ett aktivt lärande och delaktighet

Kursen möjliggjorde ett aktivt lärande och delaktighet	Antal svar
1. instämmer inte alls	0 (0,0%)
2	3 (10,7%)
3	3 (10,7%)
4	9 (32,1%)
5. Instämmer helt	13 (46,4%)
Summa	28 (100,0%)

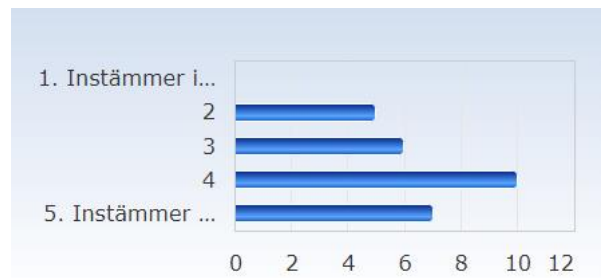
15. Kurslitteraturen bidrog till mitt lärande

Kurslitteraturen bidrog till mitt lärande	Antal svar
1. Instämmer inte alls	3 (10,7%)
2	1 (3,6%)
3	5 (17,9%)
4	12 (42,9%)
5. Instämmer helt	7 (25,0%)
Summa	28 (100,0%)

16. Examinationsformerna var lämpliga för att mäta individuella kunskap

Examinationsformerna var lämpliga för att mäta individuella kunskap	Antal svar
1. Instämmer inte als	0 (0,0%)
2	5 (17,9%)
3	6 (21,4%)
4	10 (35,7%)
5. Instämmer helt	7 (25,0%)
Summa	28 (100,0%)

17. Kursen administrerades väl

Kursen administrerades väl	Antal svar
1. Instämmer inte alls	1 (3,6%)
2	3 (10,7%)
3	7 (25,0%)
4	9 (32,1%)
5. Instämmer helt	8 (28,6%)
Summa	28 (100,0%)

